

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom

Njih Svetosti papeža Leona XIII.,

Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega

in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 12. zvezka.

Žalos'na duša pred sv. tabernakeljom	333.
Zgodba sv. gorkumskih marternikov.	
XX. Gerdo ravnanje s trupli. Marternike pokopljejo. Njih število	355.
Blaženi Janez z Alvernije, tovariš sv. Frančiška iz njega 1. reda.	
II. del. Četerto pogl. O videnji brata Janeza	319.
Peto pogl. Kako se je zgrudil pri daritvi svete maše kakor mrtev	331.
Šesto pogl. Kako se je zveličar prikazal br. Janezu v nizki podobi	364.
Sedmo pogl. Dva prijatela čudovito združena	364.
Osmo pogl. Br. Janez priča, da je odpustek o poreijunkuli pravi odpustek	366.
Deveto pogl. Gospod potrdi Janezovo svetost in poplača njegovo pohlevnost	367.
Mesečna duhovna samota ali pripravljajanje na smert.	
Mesez december. Dopoldansko premišljevanje	369.
Popoldansko premišljevanje	372.
O zaničevanju posvetnih ničemernosti.	
V. O ničemernosti hvale	376.
VI. O slavohepnosti	377.
VII. O zaničevanju prazne hvale	378.
VIII. O ničemernosti tistih, ki hočejo biti imenitni na tem svetu	380.
„Žlica medu“	381.
Tomaž Kempčan	282.
Priporočilo v molitev	384.
Zahvala za vslišano molitev	384.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1895.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Valjavčev „Prinos k naglasu u (novo)slovenskom jeziku“ in prihodnja slovenska slovnica.

(Dalje.)

Samostavniki, ki imajo v imenovalniku na poslednjem zlogu *o*, ali pa *e* ali dolгим *a* predposlednjega, spreminjajo v večini ostalih padežev *v*, v mestniku in daj. s predlogom *ed*, *rod*, *mestn*. in *orod*. *mn*. števil. *v*: *bra't bra'ta* itd. pa: *pri bra'tu*, *h bra'tu*, *bra'tov*, *bra'téh*, *bra'ti*; *jel'en*, *jel'éna* itd. pa: *pri jel'énu*, *k jel'énu*, *jel'éno*, *jel'éneh*. *jel'éni*; *o'braz*, *obra'za* itd. pa: *na obra'zu* itd.; *o'če*, *o'čé'ta* itd., pa: *pri o'čé'tu* itd. Tako bi se prav reklo: *te'melj*, *temé'lja* itd. pa: *na temé'lju* itd.; *ko'vč'e*, *ko'vč'é'ga* itd. pa: *v ko'vč'é'gu* itd.¹⁾

Samostavniki, ki imajo v *ed*. imen. na poslednjem zlogu in nadalje prvotno končnica povdarjajo, morejo s končnice, ako ima predposlednji zlog *e* ali *o*, nanj ko prenesti naglas: *pà's*, *pà'sa*, *pàs'u*; *bàzà'g*, *bàzga*, *bàzgu* itd. pa: *gro'b*, *gro'ba*, *gro'bù*; *ko'zà'l*, *ko'zla*, *ko'zlu*; *šte'kàlj*, *šte'klja*, *šte'klju* itd. V *mn*. *rod*, *mestn*. in *orodniku* je samoglasnik poslednjega zloga prvotno dolg in torej ostane na svojem mestu: *pàs'ò*, *v*, *pàs'é'h*, *pàs'i*; *gro'b'ò*, *v*, *gro'b'é'h*, *gro'b'i*²⁾. V *ed*. *mestniku* in *daj*. s predlogom imajo neke-teri primeri na predposlednjem zlogu in ta naglas spreminja *o* v *ó*: *na gró'bù*, *na kó'nj'u*, *pri otró'kù*, *v ló'n-cù*; *h gró'bù*, *k otró'kù*; v *mn*. *mestn*. in *or*. imajo *ó*: *na kô'njih*, *s kô'nji*; *pri otrô'cé'h*, *z otrô'ci*; *v lô'ncéh*, *z lô'nci*; *pri vô'léh*, *z vô'li*³⁾.

Vsled nedoločnega glasnika, vrinjenega pred samoglasni *r* in *l*, imajo nekatere besede v imenovalniku namestu: *gà'r'm*, *kà'r'st*, *và'r'h*, *Tà'r'st*, *Bo'l'e*; *pà'r'st*, *tà'r's*, *và'r'é*, *và'r't*, *po'l'h*⁴⁾. V ostalih padežih se povdarja prvih pet kaker *pà's*⁵⁾, poslednjih pet pa kaker *bra't*.

¹⁾ V nekaterih primerih se hrani naglas na zlogu, na katerem je v imenovalniku, tudi v ostalih padežih in sicer menda v vseh nespremenjen: *na'rod*, *na'rodò*, *na'rodè'h*, *na'rodi*; *pré'laz*, *pré'laza*, *pré'lazo*, *pré'lazè'h* itd. Vender se more reči tudi *na'rod*, *na-ró'da*, *pré'laz*, *prela'za* itd. po: *o'braz*, *obra'za*.

²⁾ Delm. piše take besede z *y*, kar je brez dvojbe *s'*: *s'Pfy*, *s' knoffy*, *s'kosly*, pod *Loney*, *s' mnogimi Lotry*, *shnyh Mezhy*, *s'Ouny*, *s' norzy*, *s' vefly*, *s' volly*, *s' shreby*.

³⁾ Rodilnik *v u'l'u*, kaker se izrekuje na Dolenjskem, je menda prvotno prav za prav dvojstveni, ne množstveni in je torej pisati v *ó'l'u*. V *o-lò'v*, *volé'h* *vol'i* bi se reklo blizu le o mnogih pozameznih, neparjenih.

⁴⁾ [Pri enozložnicah s korenskim *ar* in *ol* se naglas, kakeršen je meni znan, precej razločuje od naglasa, kaker ga je zapisal Valjavčev. Po mojem sluhu prehaja vsaj v mojem kraju v tem primeru, namreč v imenovalniku vedno v: *'*; *'* pa ima ne le: *tà'r'n*, temuč tudi: *tà'r'g*, *č m à'r'lj*, *Š k à'r'lj*.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIV. tečaj.

V Gorici, 1895.

12. zvezek.

Žalostna duša pred sv. tabernakeljnom.

Kaj se ti ni zgodilo večkrat, o žalostna duša, v goreči molitvi pred tabernakeljnom zatopljeni, da si slišala tihe, presladke besede: „Glej! Jezus je tukaj!“ „Jezus je tukaj!“ Oh kako pri teh besedah duša vse drugači vidi in ceni!

Jezus je tukaj! ... Tabernakelj gine mojim očem... presveta hostija izgublja podobo kruha, ostaja samo resničnost, Jezus! Da, Jezusa vidim, in sicer tacega, kakeršnega opisujejo sv. evangelisti, namreč: dobrega, vsmiljenega, prizanesljivega ... on mi govori, kaker je enkrat govoril svojim učencem: „Duša, ti si jako nemirna in poterta!“

O Gospod, tako naj ne bom, keder vidim teliko nereda na svetu ... toliko nevarnosti, pretečih duši in telesu mojemu in mojih ... kaj naj pa še verhu tega rečem o preganjanju ... zaničevanju ... boleznih ... ki me neprenehoma obiskujejo!

„Kaj si torej pozabila, o duša, da sem jaz tvoj oče, kateri te hočem imeti v raju za celo večnost, in da je vse, kar se ti godi, sredstvo, po katerem edino se moreš spolniti moja volja — namreč tvoje zveličanje?“

„Oh ke bi ti videla samo sebe, kaker te jaz vidim; oh kako si spačena! Poželjivosti, katerim si bila vsa vdana, so

te pokrile z gnjusnimi madeži, kaker se godi pri bolniku, ko okreva po neketerih boleznih! Gojila si strasti, ketere so ti dale barvo bolnika, ki ima sprideno kri! Nagnjena si še, in močno k starim grehom, in pri vsem tem misliš, da si pobožna! Ne spoznaváš, da si bolna, in jako bolna! — Oh ke bi se vide-la, kaker te vidim jaz, roke bi k meni molila in vpila: G o s p o d, o z d r a v i !

„In glej, le da te ozdravim, ti pošiljam britkosti! ker edino te, naj bodo kakeršne si koli, te so v rokah božje previdnosti zdravilo dušnim ranam.“

— Da, Gospod, umem: potrebna sem sprave, ki vniči zlo, zapre rane, izrije globoke korenike greha iz moje duše ali v e n d e r s o b r i t k o s t i p r e v e l i k e . . .

„Tako se ti zdi, o duša, ker so britkosti tvoje izredne, in ker se nisi domislila, da pribežiš k meni. Ako bi bila znala precej v začetku klanjati se moji Previdnosti, ako bi se bila precej zatekla k mojemu zakramentu in ponavljala besede, ketere so dajale meni moč na Olijskem vertu, namreč: Naj se zgodi tvoja volja! oh kako bi bila rado-voljno prenašala svoje križe!

„Zapomni si dobro, da sem jaz tvoj oče ljubeznjivi, kateri te le toliko časa pusti pod bremenom težav, koliker je potrebno da se zacelijo tvoje rane. Kaj ti ni dosti vedeti, da kaznujem tiste, ketere ljubim? Kaj ne veš, da ke bi živela brez britkosti — namreč brez zasramovanja, brez preganjanja, brez vboštva, brez bolezni i. t. d., da bi šla v pekel za celo večnost? Kaj ni bolje za te, služiti za raj v britkostih, kaker pa za pekel v minljivih dobrotah? Oh nespametna duša, razvedri se, in keder si poterta, pridi pred tabernakelj in tukaj boš vsakikrat dobila to-lazbo, ketere ti svet ne more dati!“

P. H. R.

Zgodba svetih gorkumskih marternikov.

(P. A. M.)

XX. Poglavlje.

Gerdo ravnanje s trupli svetih marternikov. — Po prizadevanju katoličanov jih slednjič pokopljejo. — Število marternikov.

Toliko o smerti svetih marternikov. Razun štirih so bili vsi obešeni na dolgi tram. Na krajšemu je visel Gotfrid Dunej v sredi mej p. gvardijanom in bratom lajikom Kornelijem. Četerti pa, namreč premonštratenz P. Jakob, je bil obešen na eni lestvici.

Rabeljni so opravljali svojo službo pri izveršitvi smertne kazni z veliko zanikernostjo ter se malo zmenili za to, da bi obešenec kmalu prestal svoje terpljenje. Zakaj eden je imel verv čez usta, drugi pod brado, tretji sicer okrog vratu, pa prerahlo. Zavoljo tega jih verv ni hitro zadušila, temuč viseti so morali dolgo v najstrašnejših bolečinah; da, neketere izmej njih so našli še drugi dan žive, posebno P. Nikazija, kateremu je bila verv zadergnjena čez usta. Priča temu je bil lajik Henrik. Njemu so namreč djali vojščaki puško čez ramo, ter ga peljali seboj na morišče v zasmehovanje in zaničevanje. Vernili so se pa na strašni kraj, kakor bomo precej videli, le iz tega vzroka, da bi pasli svoje grozovite oči in serca pri pogledu in zaničevanju teh mertvih, ketere so toliko sovražili. Z izveršitvijo smertne kazni so imeli opraviti celi dve uri, od dveh do štirih po noči. Ob tej uri je imel neki spoštovan in pobožen mož v Gorkumu neko čudovito prikazen, ki je pričala svetost in nebeško slavo novih marternikov. Toda o tem pozneje. Tako so tedaj vmerli v Gospodu sveti možje ter zamenjali po častitljivem pričanju sv. vere in marterništvu to kratko življenje sè slavno smertjo, v noči od osmega do devetega julija. Surovi in grozovitni vojščaki pa celo mertvih niso pustili pri miru, ravnali so s trupli na najgerši in najostudniši način. Najprej so si razdelili obleko svetih marternikov. Potem pa so pričeli rezati od mertvih trupel ušesa, nosove in druge ude. Zdaj je zakričal eden: „Jaz hočem od tega farja eno uho“; drugi je vpil: „In jaz hočem od tega

meniha nos“, drugi so še ostudniše besede govorili. Vsak si je odrezal, kar si je zmisлил; brat Henrik je celo terdil, da so take grozovitosti počenjali z nekaterimi, ki so bili še živi, precej potem, ko so jih bili oropali obleke.

Da se je pa prav posebno pokazala njih nečloveška zdivjanost, so si vojščaki te odrezane ude vteknili za klobuk ter šli slovesno in očitno nazaj v mesto in po mestnih ulicah s temi znamenji svojega junaštva. V resnici lep sad gerdega krivoverstva! Naš Gospod in Zveličar je to vže naprej povedal, ko je rekel: „Iz njih sadu jih boste spoznali.“ (Mat. 7, 20.)

Ali tudi s tem še niso bili zadovoljni zdivjani vojščaki. Pohlepnost po denarji jih je zapeljala še k večim hudobijam. Kaker mesarji so razsekali trupla skoraj vseb marternikov, jih odperli ter preberskali ves drob iz tega namena, da bi napravili neko strašno kupčijo z mastjo, katero so iz trupel izrezali. Takrat je bilo namreč mnogo bedastih ljudi, ki so v svoji prazni veri menili, da ima ta mast neko posebno zdravilno moč v sebi. Za tako ostudno hudobijo jim je bilo prav primerno truplo patra vikarija, ki je bil precej rejen. Položili so ga na lestvico kakor v Holandiji delajo s praščiči, keder jih koljejo, odperli trebuh in persi ter raztegnili rebra, da so ložje prišli do droba. Njegovo truplo so pustili tamkaj vse razparano. Mast pa so vzeli seboj ter jo kazali po mestu ljudem. Neki potepuhi in goljufi so jo potem od njih kupili. Ti so kmalu na to, očitno na mestnem tergu v Gorkumu razpostavili to svoje blago, prodajali ljudem ter se, kakor je sploh pri takih gojufih navada, prav debelo lagali, da je ta kos masti od tega in tega meniha, ta zopet od družega. Odrezane ude so vojščaki še dolgo v posebnih posodah seboj nosili ter počenjali ž njimi tako ostudne hudobije, da se ne spodobi jih popisati. Ako se po pravici zgrozimo nad surovostjo preganjalcev kristijanov, ki so nekedaj svete marternike metali pred divje zveri, da so jih raztergale in požerle, kaj naj rečemo o teh ljudeh, ki so tako nečloveško in nagnjusno počenjali z mrtvimi trupli svetnikov in prijatelov božjih? Takih grozovitosti in ostudnosti ni delal nobeden preganjalec s kristijani v prejšnjih stoletjih. Novo krivoverstvo se je pokazalo v vsi svoji ostudnosti. Mej tem je ostal odpali lajik Henrik pri hezih in služabnikih grofovih ter je slušal na vsak njih migljaj. Ali pri vsem tem je moral, ker je bil prej redovnik, preterpeti od njih mnogo zaničevanja; pretepali so ga in gerdo ž njim.

ravnali. Ako je stregel pri mizi, (bil je namreč služabnik grofovega harfenista), mu je rekel grof v sirovi šali: „Ta mladi menih mora tudi še obešen biti.“ Vojščaki pa so mu djali puško na ramo ter ga silili preklinjati papeža, vojvoda Aljbo, duhovnike in menihe, grofu in hezom pa srečo voščiti ter kričati: „Živel grof! Živeli hezi!“ Vse to je storil nesrečnež iz straha za svoje življenje; pa je bil vender vedno v veliki nevarnosti, dokler je bil pri grofu. Tisti dan, ko so bili vmorili svete marternike, so ga peljali, kaker je bilo vže povedano, na morišče. Pripeljali so ga pa tjakaj ne samo za to, da bi gledal grozne hudobije, katere so tam počenjali, temuč vstreliti je moral celo v mervto truplo p. Nikolaja svojega predstojnika in očeta. Tudi to je storil ta zaslepljeni nesrečnež iz straha pred smertjo. Ko se je pozneje vernil h katoličanom, je pripovedoval, kar smo prej povedali o p. Nikaziju ter zaterjeval, da je vse to videl z lastnimi očmi.

Ko so bili tako strašno razmesarili trupla svetih marternikov, so jih pustili, da so ležala tamkaj tako celi dan v zasmehovanje vsem, ki so jih prišli gledat. Število takih radovednežev je bilo veliko. Stražniki pri mestnih vratih so si hoteli to izkoristiti ter niso nobenega pustili iz mesta, ako ni poprej kaj plačal. V re-nici, nekaj lepega in prijetnega je bilo za te surove ljudi, vide-i toliko „farjev in menihov“ na enem kraju obešenih, nagih in gerdo razmesarjenih! Na svetih marternikih pa so se spolnile besede sv. pisma, ne samo v življenji temuč tudi po smerti, namreč: „V razgledovanje smo svetu.“ (I Kor. 4, 9.)

Tisti dan je prišel okolu treh popoldne z drugimi vred na morišče neki spoštovan katoliški mož iz Gorkuma ter videl tamkaj viseča naga in razsekana trupla marternikov. Truplo p. vikarija z odpertim trebuhom in raztegnjenimi rebri je bilo postavljeno nasproti enemu oknu. Vzrok temu vže vemo. Tamkaj je bilo tudi mnogo dečkov, ki so bili prišli tjakaj iz radovednosti ter zaničevali svete marternike in nespodobne burke uganjali. Podobni so bili onim dečkom, ki so zaničevali preroka Elizeja ter ga s „pleščem“ zmirjali, pa kazni za njih razposajenost je precej sledila. Vse to je onega moža silno razburilo, precej je hitel nazaj v mesto ter prosil gosposko, da bi se trupla obešenih pokopala. Slednjič je gosposka vender le privolila v njegovo prošnjo, posebno, ker so ga podpirali še neketeri drugi

gorkumski katoličani in odšteli precej denarja. Naslednjo noč so tedaj pokopali svete marternike ravno tisti vojščaki hezov, hlapci pekla, noči in teme. Ko je oni meščan prišel drugo jutro na vse zgodaj do morišča, je videl, da so bila zakopana trupla v dveh jamah. Tiste, ki so viseli na dolgem tramu so vergli vse skupaj v eno jamo pod tramom, za ostale štiri so pa skopali majhino jamo pod drugim tramom. L. 1615 so sveta trupla vzdignili in prenesli na drugi kraj, kar bomo še pozneje povedali.

K sklepu moramo še nekaj opomniti glede števila svetih marternikov. Po gotovih poročilih jih je bilo devetnajst. Toliko jih je bilo namreč pripeljanih iz Gorkuma v Brilo. Kaker smo zgoraj povedali, so pozneje trije od njih odpadli. Da bi se pa ne zmanjšalo prvotno število svete družbe, je poskerbela božja previdnost. Na mesto treh odpadnikov so stopili trije drugi. Ti srečni so bili: Andrej župnik v Hejnortu in dva premonštratenza, od katerih je bil eden župnik in drugi njegov kapelan. Vse tri so hezi pritirali iz njih župnij v Brilo. Gotovo se tukaj očitno kaže previdnost Tistega, ki vse na najmodrejši način vlada. Ker so na mesto treh odpadnikov stopili trije drugi, se ni nič zmanjšalo prvotno število in obenem ni ostala nobena od devetnajstih kron brez nosivca. Nekaj podobnega beremo tudi v zgodbi štiridesetih marternikov. Eden je sramotno odpadel in neki drugi je prejel zanj pripravljeno krono. Znamenito je tudi to, da je doseglo krono zmage prvotno število redovnikov, čeravno sta bila odpadla dva redovnika, zakaj pridružila sta se dva druga iz reda premonštratenzov. Čast in slava te izvoljene trume je pa bila povišana še s tem, da je dobilo paljmo marternišтва sedemnajst mašnikov, iz Gorkuma je bilo pripeljanih pa le šestnajst; zakaj na mesto odpadlega mladega brata lajika je stopil en mašnik.

Sicer je pa to število devetnajst vže iz starodavnih časov posvečeno po častitljivem spoznavanju katoliške vere.

Škof Peter Aleksandrijski, naslednik velikega Atanazija, namreč pripoveduje, da so krivoverski arijanci devetnajst katoličanov, deloma mašnikov, deloma levitov, od katerih so bili nekateri vže prestopili osemdeseto leto, najprej grozovito martrali, potem vse naložili na barko brez vsake hrane, ter jih pregnali mej divje ljudstvo v neko mesto Fenicije, da bi bili tamkaj od teh divjih ljudi, ki še slišati niso hoteli imena Kristusovega, po-

lagoma pokončani. Ako primerjamo to zgodbo z našo, najdemo v resnici veliko podobnost. Naj prej je v obeh število enako. Potem so vsi po stanu in posvečenju tesno z Bogom združene osebe; tamkaj so deloma mašniki, deloma leviti; tukaj deloma mašniki, deloma redovniki, večina celo oboje. Na obeh straneh so bili vsi martrani od krivovercev, oni od arijancev, ti od kaljvincev. Nadalje so bili spoznavalci v obeh slučajih na razne načine martrani najprej doma, potem so bili vsi brez hrane naloženi na barko in odpeljani v sprideno mesto. Na obeh straneh so bili starčki yže čez osemdeset let stari. Čeravno nimamo nobenega pisanega sporočila o smerti onih — morebiti so še živeli, ko je škof Peter ono zgodbo pisal — vendar se nam zdi verjetno, da je takemu začetku sledil tudi častitljiv konec, kakeršen se spodobi za vojščake Kristusove in priče svete katoliške vere, kakeršnega so imeli spoznavalci v nasi zgodbi.

Blaženi Janez z Aljvernije,
tovariš svetega Frančiška iz njegovega 1. reda.

Četerto poglavje.

O videnji brata Janeza z Aljvernije, v katerem je spoznal celo razverstitev svete Trojice.

(Po sporočilu Jerneja iz Pize.)

Brat Janez z Aljvernije se je popolnoma odpovedal slehernemu veselju in posvetnemu in časnemu tolažilu in se vsega izročil Bogu, svojemu edinemu ljubimcu, edinemu upanju. Zato mu je podeljevala božja dobrotljivost nenavadna tolažila in razodevenja, posebno ob velikih praznikih Gospodovih.

Ko se enkrat približa praznik rojstva Jezusovega, ob katerem je zanesljivo pričakoval tolažbe od Boga iz sladkega včlovečenja Kristusovega, mu pošlje v dušo sveti Duh zavolj ljubezni, s katero se je Kristus ponižal sprejeti naše človeštvo, silno veliko vročino, tako da se mu je v resnici zdelo, kaker da bi mu puhtela iz telesa in tlela kaker razbeljena peč. Nemogoč,

to pekočino prenašati, je bil zato ves žalosten in obupen in je začel glasno vpiti, tako zelo ga je priganjal sveti Duh in pekel prevelik ogenj ljubezni božje.

Tisto uro, ko se mu je vnela ta neomejena pekoča ljubezen, je dobil tudi tako močno in gotovo upanje svojega zveličanja, da je terdno verjel, ke bi bil takrat vmerl, mu ne bi bilo treba terpeti terpljenja v vicah. Ta ljubezen je trajala pač dobrih šest mesecev, dasi te prevelike vročine ni vedno občutil. Napadala ga je le ob gotovih urah dneva, terpela pa eno celo leto.

V tem času je prejemal čudna obiskanja in tolažila od Boga. Večkrat se je zameknil, kaker je to videl tisti brat, ki je te stvari prvi popisal. Neko noč se je povzdignil kvišku in v Boga zameknil in tu je videl v njem, stvarniku, vse vstvarjene stvari, nebeške kaker zemeljske, vse njih popolnosti, stopnje in različne verste.

Videl je kore nebeških duhov pred Bogom in zemeljski raj, blaženo človeštvo Kristusovo in stanovanja zaverženih. In potem je razločno spoznal, kako so vse stvari kazale svojega stvarnika. Na to ga vzdigne Bog nad vsa vstvarjena bitja, tako da mu je bila duša kaker raztopljena in sprejeta v brezno božanstva in božje svetlosti. Tako je bil vtopljen v morje božanstva, da mu duh ni mogel misliti na nič vstvarjenega, na nič narejenega, na nič v domišljiji storjenega, na nič vidnega, na nič prijemnega in jezik mu ni mogel nič govoriti o tem.

Tako mu je bila duša v morji in breznu božanstva, da se je v njem kar zgubila, kaker kapljica vina v morji. Kaker se tu vidi samo voda, tako je videla v vseh stvareh, nad vsemi in pod vsemi stvarmi, in zraven vseh samo Boga. Potem je spoznal enega Boga v treh osebah in tri osebe v enem Bogu, in neizmerno ljubezen, ki je pripravila Sinu božjega na to, da je iz pokorščine do očeta sprejel meso in se včlovečil. In ko je premišljeval pot včlovečenja in terpljenja Sinu božjega, je bil ves v solzah in poln neizrekljivega razsvetljenja. Videl je, kako je ni druge poti, po kateri bi mogla duša priti k Bogu in doseči večno zveličanje, kaker po Kristusu, ki je pot, resnica in življenje. V tej prikazni mu je bilo tudi vse pokazano, karkoli se je zgodilo po Kristusu, glavi in knezu vseh izvoljenih, ki so bili od začetka sveta, ki so, in ki bodo do konca časov, kaker je to

oznanjeno po prerokih in svetih izvoljenih božjih, od padca prvega človeka, do njegovega lastnega prihoda v večno življenje. ¹⁾

Peto poglavje.

Kako se je brat Janez z Aljvernije pri daritvi svete maše zgrudil kaker mertev.

(Popisali so to Vading, Jernej Pizanski in „Fioretti.“)

Po sporočilu pričujočih bratov se je enkrat z bratom Janezom v Moljanskem samostanu tole zgodilo.

Pervo noč po osmini svetega Lovrenca in v osmini Vnebovzjetja Marijinega gre služabnik božji, ko je odmolil zornice na koru, z brati na vert, da bi premišljeval terpljenje Kristusovo in se ze vso pobožnostjo pripravljaj na daritev svete maše, ki jo je imel peti to jutro, ker je prišla versta na-nj. Premišljeval je visoko čast, h kateri smo povzdignjeni po terpljenji Kristusovem, posebno pa bolj natančno tiste besede aposteljnove (Rim. 12): „S Kristusom smo zedinjeni v eno telo in smo posamezni — udje tega enega telesa.“ In tiste (Ef. 3, 17, 18): „Po veri prebiva Kristus v naših srcih in po ljubezni smo vkoreninjeni v njem, da se s vsemi svetniki umemo širokost, dolgost in globočino ljubezni Kristusove, ki presega um in nas napolnjuje s vso polnostjo božjo.“

Cel pomen teh besed je razločno spoznal v tistih vzvišenih besedah, ki jih govori mašnik pred povzdigovanjem: „Hoc est corpus meum; to je moje telo.“ ²⁾

¹⁾ Če je videl Janez tako velike in skrivnostne stvari v Bogu, to še ne pomeni, da je bil pri tem spoznanji za vrednega spoznan gledanja božjega, temuč, da je bil kot zelo popoln in svet in z Bogom združen mož od Boga pomiloščen z gledanjem v duhu, kjer pokaže Bog duši jasno in gotovo spoznanje o stvareh, ki mu jih želi razodeti. Sveta Terezija pravi mej drugim o tem: „Včasili se zgodi, da duša Kristusa Gospoda čuti blizu in zraven, če tudi ga s telesnimi očmi ne opazi, ne da bi bila prej kedaj mislila na to čast. Tu poučuje Gospod sam dušo, govori k nji brez čutnih besed s tem, da ji v njeno notranost vtiskuje nebeške nauke.“

²⁾ O, kaka skrivnost je altar s tabernakelnom v katoliški cerkvi! Altar je zavolj svete maše, ki je daritev in zakrament ob eni, središče cerkve in katoliške edinosti. Vsaki dan se daruje naša glava Jezus Kristus; opomin za nas, da se tudi mi z njim, glavo skrivnostnega telesa, čiger smo mi udje, vsaki dan darujmo, in darujmo se tako, kaker Kristus, le Bogu, ne pa svetu, ne grehu. Pred svojo smertjo je molil Zveličar, „da naj bi bili vsi eno, kaker

V teh besedah se mu je zasvetila polnost neskončne ljubezni, s katero nas Kristus ni hotel samo zopet odkupiti se svojo predrago kervjo, temuč je hotel tudi, da bomo ž njim eno, našim dušam za hrano zapustiti svoje najsvetejše telo in svojo najsvetejšo kri. Tu je zrastle v njem vročina in ljubeznivost do sladkega Jezusa tako zelo, da mu duša že ni mogla več prenašati te sladkosti. Glasno je klical in kaker pijan na duhu vedno ponavljal sam pri sebi „hoc est corpus meum.“ Ko je izgovarjal te besede, se mu je zde!o, kot da vidi Jezusa z Marijo Devico in trumo angeljev. Ob enem je bil, keder je to izgovoril, od svetega Duha razsvetljen o vseh globokih in visokih skrivnostih te prevzvišene skrivnosti.

Ko se dan zazna, stopi Janez s tisto dušno vročino in sè sveto grozo, te besede ponavlja. v cerkev, misleč, da ga nihče ne sliši ali ne vidi. Toda na koru je bil brat, ki je molil, in ta je vse videl in vse zvedel. Janez se pa v tej vnemi zavoljo velikosti milosti božjé ni mogel zderžati, da ne bi bil govoril sè živim glasom, in klical in klical do ure, ko se je imela začeti sveta maša. Potem gre v zakristijo, da bi se oblekel v mašno oblačilo, in začne sveto daritev. Pa čim dalje prihaja pri tem svetem opravilu, tim bolj mu raste ljubezen do Kristusa, tim bolj ga greje tista vroča pobožnost, obenem pa dobi neko neizrekljivo čutilo pred Bogom, kakeršnega do tedaj ni poznal, in ga tudi kesneje ni mogel dopovedati z besedami.

Poln strahu, da ne bi ta vročina in to čutenje o Bogu tako zrastle, da bi moral zato prenehati sveto mašo, pride v veliko zadrego in ne ve, ali naj nedaljuje, ali nekoliko počaka. Pa ker se mu je že drugikrat nekaj enacega prigodilo in je Gospod tisto vročino tako olajšal, da mu ni bilo treba zato svete maše pretergati, zato tudi sedaj zaupa v Gospoda in poskusi z velikim strahom, da bi nadaljeval sveto daritev. Že pride do predglasja naše ljube Gospe. Tu začne božje razsvetljenje in sveta

On z očetom.“ V zakramentu je vir in glava vse edinosti z Bogom in mej ljudmi. Kako nas priganja zato sveti zakrament, da živimo v edinosti ne samo s Kristusom po milosti, temuč da bodimo edini tudi z drugimi udi, kristijani! Kako pa bi mogli biti edini s Kristusom, če živimo v needinosti z ljudmi, ki so vendarle vsi skup le eno telo, kateremu je Kristus glava? Kako visoko moramo ceniti altar in, da se edinost in ljubezen s Kristusom ohrani, radi hodi k sveti maši in večkrat obiskati najsvetejši zakrament in ga prejeti, da si sprosimo in poživimo tega duha edinosti.

slast ljubezni božje tako rasti, da more pri besedah : „Qui pridie“ ¹⁾ to slast in veselje le s težavo prenašati. Zdaj pride do spremenjenja (povzdigovanja) in izgovori polovico besed nad hostijo, namreč „Hoc est,“ „to je“; dalje pa ne more govoriti, temuč le ponavlja ravno te besede : „Hoc est enim.“

Vzrok pa, zakaj da ni mogel dalje, je bil ta, ker je čutil in gledal pričujočnost Kristusovo, čiger veličastva ni mogel prenašati. Opazil je, da Kristus ni prešel v hostijo, ali da bi se bila hostija spremenila v Kristusovo telo, ker druge polovice besed spremenjenja, namreč : „corpus meum“ „moje telo“ ni bil izgovoril.

Ko tu stoji ves v strahu in ne more sè sveto mašo dalje, se približajo k altarju gvardijan in drugi sobratje in tudi mnogo svetnih ljudi, ki so bili pri sveti daritvi. Vsi osupnjeni obstanejo, ko vidijo brata Janeza in opazujejo njegovo gibanje in mnoge izmej njih to tako zelo gine. da jokajo.

Na zadnje, po dolgem prestanku, izgovori Janez, ker je bilo namreč Bogu všeč, z razumljivim glasom : — enim corpus meum. Precej nato zgine podoba kruha in v hostiji se prikaže Kristus, včlovečeni in poveličani, in mu pokaže pohlevnost in ljubezen, ki ga je nagnila, da je meso sprejel od Device Marije in ki ga sleherni dan pusti priti v roke mašnika, keder spreminja hostijo. Zdaj ga sladkost premišljevanja še bolj gane in užge.

Po spremenjenji hostije in vina se Janez zamakne. Duša njegova se vmakne telesnim počutkom, telo mu omahne in bi se bilo vznak zvernilo na tla, ke bi ga ne bil gvardijan, ki je stal za njim, zaderžal. Zato priteko zraven bratje in svetovni, ki so bili v cerkvi, moški in ženske, in ga odneso kaker mertvega v zakristijo. Telo mu je bilo namreč hladno, kaker merličevo, persti pa tako skerčeni, da jih ni bilo moč razkleniti ali premekniti. In tako je ležal brez zavednosti ali zamaknjen do tretje duhovne ure. To je bilo o poletnem času.

Vsega tega sem bil priča, zato me je mikalo, da bi zvedel, kaj je Bog z njim storil. Precej ko se zave, grem k njemu in ga prosim pri ljubezni božji, naj vsaj meni vse pove. Ker mi je mnogo zaupal, mi tudi vse po versti pove. Mej drugim mi reče,

¹⁾ To je tisti trenotek, ko mašnik prime hostijo, da bi začel nad njo sveto spremenjenje.

da, ko je Jezusovo telo in kri pred seboj premišljeval, se mu je serce raztopilo kaker vosek in da se je zdel sam sebi kaker bi bil brez kosti, tako da ni mogel vzdigniti ne rok ne ram, da bi napravil znamenje križa nad sveto hostijo in kelihom.

Še mi je rekel, Bog mu je, preden je postal mašnik, razodel, da bo mej sveto mašo omiedlel. Pa ker je že večkrat maševal, ne da bi se bilo to prerokovanje spolnilo, je menil, da ni bilo od Boga. Petdeset dni pred praznikom Marijinega Vnebovzeta, na kateri dan se mu je to primerilo, mu je Bog razodel, da se mu bo to zgodilo proti imenovanemu prazniku. Pa kesneje se ni več spominjal tega razodevenja Gospodovega.

Šesto poglavje.

Kako se je Zveličar prikazal bratu Janezu
v nizki in zaničljivi podobi.

(Zapisal Jernej iz Pize).

Enkrat je stanoval brat Janez ne daleč od gore Aljvernije. Kaker po navadi je bil v pogovoru z Bogom. Tu zagleda na enkrat Jezusa Kristusa v tako zaničljivi in nizki človeški podobi pred seboj, da navadni človek ne bi bil mogel imeti bolj zaničljive postave. Ves začuden se oberne Janez k svojemu ljubemu Gospodu in ga popraša; „O moj vsegamogočni Bog! Zakaj se kažeš tako siromašen in zaničljiv?“ Kristus pa mu odgovori: „Vedi, da se ti še ne kažem tako zelo zaničljiv in nizek, kakeršen sem dandanes v srcih kristijanov.“ Tu se Janez vpričo svojega Odrešenika zamakne. Ko se zopet zdrami, vidi da je sam. Toda misel na svojega zaničevanega Jezusa mu užge serce k še večji ljubezni do Gospoda.

Sedmo poglavje.

Dva prijatela čudovito združena.

(Pripoveduje Vading k letu 1306).

Leta 1306 je ležal v Rimu frančiškanski brat Jakopon na smertni postelji. Ta brat je bil imeniten pesnik čudno lepe pesmi Matere božje sedem žalosti „Stabat mater,“ „Žalostna je mati stala,“ kaker tudi serčni prijatelj brata Janeza, kateremu je razun pisanja, kjer ga spodbnja k terpljenju, poslal še tudi

prav tolaživno pesem.¹⁾ Njegovi sobratje, ki so mu le še malo časa življenja pripisovali, so silili va-nj, naj se da prevideti s svetimi zakramenti. Pa na vso njih silo je le to odgovoril: „Imam še čas, pričakujem prijatela.“ Tu pristopi k njemu neki brat in ga tako nagovori: „Kako, oče, ali ne sprevidiš, da, če svetih skrivnosti ne sprejmeš, da se boš ločil odtod kot nevernik in brezbožnik?“ Jakopon mu odgovori: „Jaz verujem v tri osebe enega Boga, ki so svet iz nič vstvarile, in v Jezusa Kristusa, rojenega iz Marije, ki je terpel in na križi vmerl.“ To, so mu odgovorili bratje, še ni zadosti, temuč je treba pred smertjo prejeti zakramente svete cerkve. On pa je obstal pri

¹⁾ Zavolj lepe vsebine podamo tu oboje, pismo in pesem.

Ki na Aljverniji stanuješ
In „pri Merzlici“ gostuješ,
Sprejmi Janez to pisanje,
Večkrat mi ozri se va-nje!

Za nekaj velikega sem imel in imam, če kedo razume v Bogu imeti svojo obilnost, zato ker se človek v tem vodi ponižanja s spoštovanjem; pa za največe sem imel in še imam, če kedo razume v Bogu imeti pomanjkanje in silo terpeti, zato ker se s tem vadi v veri brez poročstva, v upanji brez pričakovanega plačila in v ljubezni brez dokaza pomiloščenja. — Temelji so to na svetih gorah; po teh temeljih se vzdiguje duša gori proti gori obilnosti, kjer se okuša med iz skal in olje iz najtëršega kamenja.

Sprejmi, Janez, pozdravljenje,
Veseli naj te terpljenje.

Kladvo ob naklo naj zmahuje,
Da pcsodo lepo skuje.
Naj se dobro v ognju zvari,
Preden kladvo ob-njo vdari.

Ker če merzlo gdo koval bi,
Počila bi pri kovanji,
Počena pa ni za rabo,
Nihče vzeti je neče sabo.

Zato k Bogu se zateci,
Pa ga prosi in mu reci.
Naj te zgrabi kuga, sila,
Ki je svetu tak nemila.

Slavno je in zaslužljivo
Vdano terpeti kazen krivo.
Kazen pa za hudobijo
Voljno človek naj terpi jo!

svoji besedi in je želel svojega preserčnega prijatela, brata Janeza, da bi iz njegovih rok prejel najsvetejši zakrament kot popotnico. Pri teh besedah obide brate groza in žalost. Njim se je čisto nemogoče zdelo, da bi tako željno pričakovani brat Janez mogel še priti o pravem času k delitvi kruha življenja, ker je bil precej daleč proč od Rima. Menili so razun tega, da ni več dosti časa, prijatelju pismeno naznaniti in ga poklicati; in še celo, ke bi to bilo tudi mogoče, bi bila njegova pot zastoj. Še bolj jim je rastla zato skerb in z nova so mu prigovarjali, naj se pripravi na pot v večnost kaker zmagovavec. On pa se dela kot tak, ki nič ne razume, in jim odgovori s tisto pesmijo, ki se začne: „Ti od visokega stvarnika duša blagoslovljena, poglej Gospoda svojega, ki te na križi čaka.“

Komaj odpoje to pesem, že prideta dva njegovih prijatelov. katerih eden je bil Janez z Aljvernije. Vsi bratje se nad tem zelo začudijo. Bog, ki ljubi te svoje, jih ne zapusti in, ko so se vso ljubeznijo spolnjevali njegovo zapoved, jim spolni želje, če je treba celo s čudeži. Jakopon, ki je zavolj Kristusa norec postal, je v nekoliko dušno tolažbo prejel od Boga razsvetljenje, da ne bo vmerl, dokler ne vidi svojega prijatela. In Janez je na hitroma po navdihnjenji svetega Duha s prednikovim privoljenjem zapustil samostan in v veliko veselje vmirajočega in skerbnihi bratov prihitel, je stopil k prijatelju in dvojce zvestih serc je poskakovalo od veselja. Podeli mu na to svete zakramente, zadnjo in edino tolažbo za na pot v večnost. Vmirajoči jih prejme se vso gorečo ljubeznijo do svojega Boga in potem začne pesem: „Jezus, naše zaupanje, največi up serca,“ opomni še okolo stoječe brate na gorečnost in krepotno življenje ter vmerje smerti goreče ljubezni z besedami: „Domine in manus tuas commendo spiritum meum. Gospod v tvoje roke izročam svojo dušo.“

Osmo poglavje.

Brat Janez priča, da je odpustek o porcijunkuli pravi odpustek.

(Zapisal Vading k letu 1309, št. XXVI.)

Leta 1309 je bil za blager duš ves goreč sin svetega Frančiška, Janez z Aljvernije, dne 2. avgusta, na glavni praznik cerkve Marije Angeljske ali porcijunkule v Asizu, da bi poma-

gal bratom v spovednici. Semkaj pride tudi čez sto let star mož v obleki tretjega reda svetega Frančiška. Stanoval je ne daleč od Asiza, proti Perudžiji. Janez, ki se tej njegovi gorečnosti ves začudi, ga popraša, zakaj da ni v svoji visoki starosti bolj prizanesljiv proti svojemu telesu in zakaj ni opustil tako težavne poti. Dobri starček odgovori: „Oče, ke bi ne mogel peš sem priti, bi se dal pripeljati, celo privleči, da mi ne bi ta sveti dan prešel brez tako velikega dobička.“ — „Pa od kod,“ odgovori Janez, „imate tako zaupljivo vero na ta odpustek?“ Na to reče starček: „Pogostoma je sveti Frančišek v hišo mojega očeta prišel v gosti. Ko je prejel odpustek od Gospoda in je potem šel k papežu v Perudžijo, da mu ga le-ta kot namestnik Kristusov poterdi in oznaniti da, se je tudi oglasil v hiši mojih starišev in je pripovedoval vpričo mene vse, kako se je ta stvar godila. Zato nisem opustil nobeno leto, če so mi dopuščale moči in zdravje, in tudi ne bom opustil, dokler živim, da ne bi prišel na ta dan odpustka k tej sveti hiši božji.“

Deveto poglavje.

Kako poterdi Gospod svetost svojega služabnika Janeza pri pridigi s čudeži in kako poplača njegovo pohlevnost.

(Sporočata Jernej iz Pize in Vading k letu 1322, št. XXXIV.)

Brat Janez, kateri je, kaker zahteva to sveti Frančišek, s preprostimi besedami oznanjeval ljudstvu besedo božjo, je vendar zelo zaslovel in si pridobil silno veljavo pri vseh stanovih. Ni čuda! Pri svojih govorih, ki jih je imel v Florenciji, Sijeni, Arécu, Perudžiji in po drugih mestih, je dosegel z besedo in zgledom v resnici občudovanja vredne vspehe pri poslušavcih. Bog sam pa je podpiral njegove besede s čudovitimi znamenji in čudeži.

Enkrat je pridigal v Florenciji na javni cesti pred nepregledno množico ljudstva. Pooblači se nebo in vlije se velika ploha. Nihče neče zapustiti moža božjega, le pokrivati so se jeli z obleko, robci in plahtami, tako da je nastal nekaj nemir. Bratu Janezu se je ta skerblijivost odveč zdela. In glej! Med tem ko je na okolo močno deževalo, ni padla le ena kaplja ne na pridigarja, ne na poslušavce. Po pridigi so videli celo okolicu z vodo prepravljeno, pridiznica pa in ostali prostor, kjer je

bilo ljudstvo, je bil čisto suh in in brez kakega mokrega sledu.

Enako je poslal Gospod svojega služabnika zavolj njegove pridige. Nič ni bilo Janezu bolj zoperno, kot prazna slava. Imel jo je za molja kreposti, in, kaker je bil ves vnet za čast družih, se je lastni vedno kar največ mogoče vgibal. „Ne meni,“ je imel navado moliti s prerokom, „ne meni, temuč tebi edinemu, o Gospod, se spodobi vsa čast in slava.“ Znana mu je bila le predobro beseda aposteljnova: „Ako smo storili tudi vse, kar smo mogli, smo vendar nekoristni hlapci.“

Pridigal je tudi v Sijeni z velikim vspehom in pohvalo. Zato sklenejo Sijenčani, da bodo njemu na čast napravili veliko slovesnost. Janez o tem zve, zapusti hitro mesto in se vmakne k molitvi v bližnjo puščavo, „kolubarium“ (golobjak) imenovano. Ljudstvo pride zavolj njegovega bega v veliko zadrego.

Toda tisti, keterega hoče Bog poslaviti, se temu ne more odtegniti in koger hoče Gospod odkriti, ta se ne more skriti. Ko je Janez molil in se veselil skrivališča, se spusti ognjen steber z neba in obvisi nad njegovo uto. Ljudstvo, s tem nenavadnim znamenjem opozorjeno, hiti tja in najde pogrešanega in skerbno iskanega pridigarja in si prizadeva, da bi ga pregovorilo, naj se verne; skazuje mu čast, kaker le ve in zna. On pa zbeži, kaker nekedaj Zveličar sam, in se vmakne v samostan svetega Frančiška v Bočiollo (Bocciola), v kortonski grofiji. Tu ostane dva dni, mej tem časom poučuje ljudstvo in se potem verne v svojo priljubljeno samoto nazaj na goro Aljvernijo, da bi se tu, daleč proč od sveta in njegove časti, pečal z božjim premišljevanjem.

Kedor se povišuje, bo ponižan, in kedor se, kaker Janez, ponižuje, bo povišan.

Bogu edinemu hodi vsa čast,

ki je v resnici čuden v svojih svetnikih.

E.

Mesečna duhovna samota

ali

pripravljanje na smert.

Mesec december.

(Predvečerno premišljevanje glej v 1. zvezku str. 15.)

Dopoldansko premišljevanje.

Zakaj si na svetu?

„Stori mi znano pot, po kateri naj hodim“¹⁾.

„Zakaj ste na svetu?“ je prašal duhovnik trgovca, sketerim sta se dolgo vozila po železnici. Tergovec misli, kaj bi mu odgovoril, nazadnje pa reče: „Zato. da spravljam denar“²⁾. Ti bogoljubni bravec, ud tretjega reda, veš, da te Bog ni zato vstvaril, da bi na tem svetu denar spravljaj, premoženje množil in samo svet vžival. „Glej, o človek, pravi ti svet, kako te je ljubil on, ki je vstvaril mene zavoljo tebe. Tebi služim, zakaj vstvarjen sem, zavoljo tebe, da ti služiš njemu, ki je vstvaril mene in tebe; mene zavoljo tebe, tebe pa zavoljo sebe“³⁾. Bog te je tedaj vstvaril za se, da ga na tem svetu častiš, ljubiš in mu služiš, po smerti pa se boš pri njemu v nebesih veselil na večne čase. Naj bolj potrebno je za te, da veš, zakaj si na svetu, zakaj od tega visi tvoja večna sreča ali pa nesreča. Zato zdaj to premišljuj in prosi pomoči Boga s kraljem Davidom: „Stori mi znano pot, po kateri naj hodim, (da otidem vsem nevarnostim svojega zveličanja); ker k tebi povzdigujem svojo dušo“. O, Marija, brez madeža spočeta, sprosi mi to milost pri svojem božjem Sinu, Jezusu.

1. Zakaj si na tem svetu? Bog je človeka vstvaril, da bi ga na tem svetu vedno bolj spoznaval, častil, ljubil, mu služil, po njegovih svetih zapovedih živel in enkrat k njemu v nebesa prišel, ali kaker pravi Bog sam po preroku Izaiju: „K svoji

¹⁾ Psalm 142, 8.

²⁾ Drobtnice, letnik 19.

³⁾ P. Cattaneo, esercizj spir.

časti sem človeka vstvaril, ga vpodobil in ga postavil¹⁾. Kaker je sonce vstvarjeno, da sveti, ogenj, da greje, ravno tako in še bolj je človek vstvarjen, da Boga časti, in to edino je potrebno, kaker je sam Kristus rekel sveti Marti: „Marta, Marta! skerbna si in si veliko prizadevaš, pa le eno je potrebno“²⁾. Na tem svetu si tedaj zato, da Bogu služiš in ga častiš, kaker on zapoveduje, da živiš po božjih in cerkvenih zapovedih in natanko spolnjuješ dolžnosti svojega stanu. Nisi tedaj na tem svetu, da bi se lepo nosil, samo dobro jedel, pil, se veselil, zakaj Kristus sam pravi: „Ne skerbite tedaj, rekoč: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čem se bomo oblačili? Ker po tem vsem vprašujejo neverniki.“³⁾. Na tem svetu nisi, da bi denar spravljaj, premoženje, bogastvo množil, zakaj „nič namreč nismo prinesli na ta svet; gotovo je, da tudi nič ne moremo odnesti,“ pravi sveti Pavel⁴⁾. Naj menj si pa na svetu, da bi delal greh, in to ti pravi že zdrava pamet, da je greh za te naj večja nesreča. „Boga se boj in spolnuj njegove zapovedi, zakaj to je vsih ljudi dolžnost“⁵⁾. Boga se bati in spolnoyati njegove božje zapovedi mora vsak človek, gospod in kmet, bogat in vbog, gospodar in hlapec; to je prva in naj poglobitniša resnica naše svete vere. — Ko sem v šolo hodil, sem dobro vedel, gdo me je vstvaril in zakaj sem na svetu; ko sem pa odrasel, sem pozabil. Sonce, luna, zvezde, neumne živali, „vse stvari služijo tebi“, o moj Stvarnik, samo jaz te ne častim in ti ne služim. Lahko si se pritožil po svojem preroku Izaiju: „Poslušajte nebesa in zemlja vleci na ušesa, ker Gospod pravi: Otroke sem zredil in povišal, oni pa so me zaničevali. Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda, Izrael pa mene ne pozna in moje ljudstvo ne razume“⁶⁾. To očitanje tudi mene zadeva; pri svetem kerstu sem se odpovedal hudobnemu duhu, njegovemu napuhu in vsem njegovim djanjem. Ko sem napravil sveto obljubo v tretjem redu, sem zopet obljubil Bogu služiti; ali kolikokrat sem bolj napuhu, lakomnosti nečistoti, nevošljivosti, jezi, sovraštvu, požrešnosti in drugim grehom služil kaker pa Bogu! Odpusti mojo gerdo nehvaležnost, o moj Jezus,

¹⁾ Izai 43, 7.

²⁾ Luk. 10 41, 42.

³⁾ Mat. 6, 31, 32.

⁴⁾ 1. Tim. 6, 7.

⁵⁾ Pridig. 12, 13.

⁶⁾ Izai. 1 1-3.

zakaj žal mi je, da sem ti delal nečast in krivico sè svojimi očmi, ušesi, jezikom in z drugimi udi svojega telesa; denes terdno sklepam, da te bom vse svoje življenje častil, ljubil in tebi služil, kaker mi zapoveduješ v svojih svetih zapovedih.

2. Kaj bo enkrat z mano? Sveti Filip Nerij je srečal nekega mladeniča, ki ni vedel, zakaj je na svetu, in ga vprašal: „Kaj misliš zdaj začeti?“ Mladenič mu odgovori: „Zdaj se bom pridno učil.“ Kaj pa potem? „Potem bom učen.“ Kaj pa potem? „Potem me bodo vsi častili in hvalili.“ Kaj pa potem? „Potem se bom imenitno in bogato oženil.“ Kaj pa potem? „Potem bom prav srečno in veselo živel.“ Kaj pa potem? — Mladenič ne ve, kaj bi odgovoril. Ko pa sveti Filip še vedno praša, mu nevoljen odgovori: „Vmerl bom.“ Da, vmerl boš tudi ti; tisti trenutek, keder se bo ločila tvoja duša od telesa, bo za te konec veselice, plesa, norčevanja, igar, lišpanja, denarja, premoženja; truplo bodo pokopali, tvoje duše pa ne bo konec, ona je večna, ni vstvarjena za ta svet, ampak za nebesa, da bi tam Boga večno gledala in vživala. Na tem svetu si, da delaš za zveličanje svoje duše, in to je tvoj drugi namen, zakaj si vstvarjen. Kaker pa v tem življenju Boga častiš, ljubiš, in mu služiš, tako tudi delaš za zveličanje svoje duše. Kako velika nesreča je za te, ako zdaj ne častiš Boga in ne živiš kaker pravi kristijan! „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“¹⁾ Kaj ti bo pomagalo, ako si imel škrinje polne starih petic in novih kron? „Svet prejde in njegovo poželenje“²⁾, in pogubljeni sami pravijo: „Kaj nam je prevzetnost pomagala? ali bahanje z blagom, kaj nam je prineslo?“³⁾ Ako ne boš zveličal svoje duše, ti vse ne bo prav nič pomagalo; čakajo te pa dve večnosti, v nebesih in v peklu, v eno ali drugo boš prišel po smerti, zdaj si še lahko sam izbereš. — Kaker zdaj Bogu služim, kaker na tem svetu živim, tako plačilo me čaka v večnosti. Bog me je vstvaril, da bi njemu služil v tem kratkem življenju, po smerti pa k njemu prišel v nebesa in se pri njemu veselil celo večnost. Ker pa živim na tem svetu samo enkrat, morem tudi samo enkrat Bogu služiti in obenem delati za svoje zveličanje, in ako toraj zdaj ne delam za nebesa, po smerti ne bom mogel več; nebesa bodo za-

¹⁾ Mat. 16, 26.

²⁾ 1. Jan. 2, 16.

³⁾ Modrost. 5, 8.

me zgubljena in za celo večnost. Stokrat se ti zahvaljujem, o moj Bog, da si mi dal čas in priložnost premišljevatí to naj bolj važno resnico. Precej denes in potem v novem letu bom živel po tvojih svetih zapovedih in storil bom koliker bom mogel dobrega za nebesa. Po zgledu svojega svetega očeta Frančiška bom zaničeval svet in kar mi svet ponuja, zakaj za vse to mi je Kristus nebesa obljubil. Ta kratki čas na zemlji naj le terpi moje telo, saj se bo potem veselilo v nebesih celo večnost. V tem sklepu me podpiraj, o moj Jezus, da bom stanoviten do smerti, in ti, moja ljuba Mati Marija, sprosi mi to milost.

„Nihče ne more dvema gospodoma služiti.“ Mat. 6, 24.

Popoldansko premišljevanje

Bodi stanoviten v svojih sklepih.

„Bodi zvest do smerti in ti bom dal krono življenja.“ Razod. 2. 10

Pri mesečni pripravi za smert si premišljeval, kako vmerje grešnik in pravični; kako sta obsojena, kako terpljenje čaka grešnika v peklú in kako veselje v nebesih pravičnega; veš tudi, da si pred smertjo moreš sam izbrati nebesa ali pa pekel, po smerti ti bo pa Bog odločil, kaker boš živel in vmerl. Rad bi srečno vmerl, živiš pa tudi sveto? Ako hočeš sveto vmreti, moraš sveto živeti, in ne samo keder, se ti dobro godi, ampak tudi, ko si bolan, zaničevan, preganjan, v nesreči, in sicer do smerti. Zakaj, Jezus pravi, le tisti bo zveličan, ki bo stanoviten do konca. Ako si začel dobro živeti, zahvali Boga, vedi pa, kaj ti pravi sv. Duh: „Sin, ko v službo božjo stopiš, pripravi svojo dušo za skušnjavo“¹⁾. Ako si začel pobožno živeti, nikar ne misli, da boš brez skušnjav, marveč hudobni duh, svet, tvoje meso ti bodo delali velike skušnjave, da bi te odvernili od pobožnega življenja, in te skušnjave moraš premagovati, ako želiš stanoviten ostati do smerti. Zato premišluj te skušnjave, in pripomočke, da jih boš mogel premagovati; prosi Jezusa, ki se je pustil skušati in ti dal zgled, kako premaguj skušnjave, da te bo podpiral sè svojo vsemogočno milostjo, in z eno Češčena Marijo prosi Mater božjo in sveto Barbaro, patrono srečne smerti v tem mesecu, potrebne pomoči.

¹⁾ Sirah 2, 1.

1. „Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi kaker erjoveč lev okoli in išče, koga bi požerl.“¹⁾ Hudobni duh skuša vse ljudi zapeljati v greh in jih od Boga odverniti, pa ne vseh enako; velike skušnjave dela posebno tistim, ki so zapustili grešno pot in začeli pobožno živeti. Dijoniz Kartuzijan pravi, da koliker bolj si prizadevaš služiti Bogu, toliko bolj te skuša hudobni duh; in Jezus sam pravi pri svetim evangelistu Lukežu: „Keder nečisti duh iz človeka pride, hodi po suhih krajih in išče pokoja in ker ga ne najde, pravi: Vernil se bom v svojo hišo, od koder sem izešel. In ko pride, jo najde pometeno in osnaženo. Tedaj gre in si privzame sedem drugih duhov, hujših kaker on, in prebivajo tam. In poslednje tistega človeka je hujše kaker prvo.“²⁾ Tudi v tretjem redu te bo skušal hudobni duh, posebno pa od začetka, in zato te sveti Duh opominja: „Pripravi svojo dušo za skušnjava.“³⁾ Te satanove skušnjave boš premagal najlažlje z molitvijo, kaker uči sv. Alfonz Ligvorij. Z božjo pomočjo boš tudi ti premagal vsako skušnjava, kaker sveti apostelj Pavel, ki piše Filipljanom: „Vse morem v njem, kateri me močnega dela.“⁴⁾ To pomoč pa daje Bog samo tistim, ki ga za njo prosijo. „Prositate in se vam dalo.“⁵⁾ pravi Kristus. Na vse trdne sklepe, ketere si napravil v teh premišljevanjih, se ne zanašaj, ampak precej se k Bogu in Materi božji zateci in pomoči prosiš, posebno pa v skušnjavah zoper sveto čistost. Ravnaj se kaker kralj Salomon, ki je „pred Gospoda stopil in ga prosil,“⁶⁾ ker je vedel, da se brez božje pomoči ne more varovati greha nečistosti.

„Vojska je človeško življenje na zemlji.“⁷⁾ Vojskovati se moram s peklom; in bojim se skušnjav, ker sem slab, grehu podveržen, in sam iz sebe jih premagati ne morem. Ti, moj Jezus, ki si satanove skušnjave premagal, podpiraj me v mojih skušnjavah; najprej pa skleni z mano mir, da v njih ne omagam. Sam hočem čuti in se varovati po tvojem svetem nauku, „čujte in molite, da v skušnjava ne padete.“ Iz tega namena si bom

¹⁾ 1. Petr. 5, 8.

²⁾ Luk. 11, 24—26.

³⁾ Sirah. 2, 1.

⁴⁾ Filip. 4, 13.

⁵⁾ Luk. 11, 8.

⁶⁾ Modrost. 9, 21.

⁷⁾ Job, 7, 1.

prizadeval, da ne bom opuščal molitve, sploh posebno pa redovne, vsako molitev bom pobožno in z gorečnostjo opravljaj, zakaj, kaker bom molil, dobro ali slabo, tako bom tudi živel. Varoval se bom tedaj, da ne bom mej tistimi, ki Boga molijo in prosijo z ustnicami, njih serce je pa daleč od njega, in ki sami ne vejo kaj molijo. Uči me moliti, o Jezus!

2. Hudobni duh je naš veliki sovražnik; hujši je pa svet. Svet, hudobni ljudje, te skušajo ko slabo govorijo, slabe zglede dajejo, v greh napeljujejo, greh hvalijo, čednost pa zasnehujejo. „Ljudje so pa večkrat hujši, pravi sveti Aljfonz Ligvori,¹⁾ kaker hudobni duhovi, zakaj ti zbežijo, ako začneš moliti in klicati presveti imeni Jezus in Marija; ako te pa napeljuje v greh slaba tovarišija, ne beži, ako ji tudi rečeš kako sveto besedo, temuč te še bolj skuša in zasmehuje, ko te zmerja in pravi da si priprost, neizobražen, in ako ti nič ne more reči, pravi, da si hinavec in se svetnika delaš in glede takih tudi tebe Kristus opominja: „Varujte se pa ljudi.“²⁾

Zoper skušnjave hudobnega sveta ni pomoči, zakaj sveti apostelj Pavel pravi: „Vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli.“³⁾ Preganjali so Kristusa, aposteljne in svetnike, tudi tretjerednike in tretjerednice. Mej njimi jih je bilo veliko zelo preganjanih, kaker sveta Elizabeta. Ali ne boj se! Kako dolgo ti morejo nagajati? Do smerti in ne dalje! Ako boš pa tako zaničevanje in preganjanje potrpeljivo prenašal, v nebesih te čaka večno plačilo. „Bodi zvest do smerti, in ti bom dal krono življenja“⁴⁾ Hvala ti, o moj Bog da si me poklical v tretji red, kjer imam lepe zglede, kjer ud uda spodbuja k pobožnemu in gorečemu življenju. Vem pa tudi, da me nobeden svet kraj, nobena redovna obleka ne bo obvarovala greha; tudi v tretjem redu ne bom brez skušnjav; sata novih pomagačev je dosti na svetu, ki večkrat več dosežejo, kaker satan sam. Ali na to ne bom gledal, ali se mi gdo smeje ali me za hinavca, za hinavko ima; jaz hočem natanko živeti, kaker tretji red zapoveduje in kaker sem tebi, o Bog, obljubil ko sem delal sveto obljubo. Zakaj prišel bo čas, ko se bo govorilo, kaker pravi tvoj sveti Duh: „Ah, neumni, ki smo imeli njih

¹⁾ Vorbereitung zum Tode, 31. Betracht.

²⁾ Mat. 10, 17.

³⁾ 2. Tim. 3. 12.

⁴⁾ Razod. 2, 10.

življenje za nespamet in njih konec za nečast. Glej, kako so zdaj šteti mej otroke božje in njih del je mej svetniki.“¹⁾

3. „Vsak je skušan, keder je od svojega poželenja vlečen in vabljen“²⁾, piše sveti Jakob; najhujše skušnjave dela pa tvoje meso, ker ga vedno in povsod sabo nosiš, in ker je tvoj domači sovražnik, se vedno vstavlja duhu, in ako ga še tako zatajuješ, meso ostane meso in te vleče k mesenemu veselju in zato si vedno v nevarnosti. Jezus nas prav opominja: „Čujte in molite, da v skušnjava ne padete; duh je sicer voljan, meso je pa slabo.“³⁾ Te skušnjave boš premagaval, ako se boš ogibal bližnje priložnosti v greh. Grešna navada ti zaveže tako rekoč oči, da ne vidiš ne svojih sklepov, ne večnih resnic in nevarnosti, v kateri se nahajaš. „Kedor nevarnost ljubi, bo v nji poginil.“⁴⁾ Beži kaker egiptovski Jožef ali kaker Lot iz goreče Sodome, zapusti to društvo, tisto hišo, tisto znanje. Nikar se ne izgovarjaj: „Zdaj sem stopil v tretji red, zdaj sem začel pobožno živeti, ni se mi treba več toliko bati skušnjav.“ Oh koliko takih duš, ki so pogosto hodile k spovedi in k svetemu obhajilu in veliko molile, grešnih priložnosti pa niso hotele opustiti, koliko takih duš se je že pogubilo! „Moreli človek po žerjavici hoditi, da bi se mu podplati ne ožgali?“ prša sveti Duh.

„Ako boste po mesu živeli, boste vmerli.“⁵⁾ Ako bom tedaj živel, kaker hoče moje meso, moje k slabemu nagujeno telo, pogubljen bom večno. Ali naj dam torej večno veselje za kratko posvetno veselje, ki se ima spremeniti v večno terpljenje? Moj sveti oče Frančišek je rekel: „Slast je kratka, kazen pa večna“⁶⁾, in zato, naj se mojemu telesu posvetno in pregrešno veselje še tako prijetno zdi, ne bom mu ga privoščil; krotil ga bom po nauka svetega Pavla aposteljna: „Ako pa boste dela mesa z duhom zamorjevali, boste živeli.“⁷⁾ Vojskoval se bom torej serčno zoper vse tri sovražnike moje duše, rabil bom pripomočke, ketere sem našel v pripravi za srečno smert;

¹⁾ Modrost. 5.

²⁾ 1, 14.

³⁾ Mat. 26, 41.

⁴⁾ Sirah 3, 27.

⁵⁾ Rimljan. 8, 13.

⁶⁾ Blagoslov sv. Frančiška.

⁷⁾ Rimljan. 8, 12.

vsako skušnjavo bom razodel svojemu spovedniku. Ker pa ne morem sam iz sebe skušnjav premagovati, zato te prosim, o moj ljubi Zveličar, varuj me pred njimi, ali me pa podpiraj, da jih bom mogel vedno premagati. „Blager človeku, ki preterpi skušnjavo, ker skušen bo prejel krono življenja, ki jo je Bog tistim obljubil, ki ga ljubijo.“¹⁾

Ne pelji nas v škušnjavo, temuč reši nas hudega. Amen.

P. A. F.

O zaničevanju posvetnih ničemernosti.

V. O ničemernosti hvale.

„Varujte se delati svojo pravičnost (dobra dela) pred ljudmi, zato da bi vas ljudje gledali“. Tako govori Kristus. In akoravno na drugem kraju želi, da naj se naša djanja svetijo pred ljudmi, zato da je vidijo, hoče vender da se to zgodi v božjo in ne v našo čast, da se tako povelečuje Oče naš, kateri je v nebesih. Gdor dela dobro zato, da bi ga hvalili, noče Boga slaviti, temuč samega sebe. Bog ne prepoveduje očitno delati dobro, samo da imamo pri tem pravi namen. On tirja od tebe, da ne iščeš prazne hvale, temuč da po svojih dobrih delih le Boga povelečuješ.

Ako meriš zaklad svojih dobrih del po govorjenju ljudi, nisi gospodar ga ohraniti ali pa zgubiti. Skrij bogastvo čednosti, ako nočeš da te prilizovalci oropajo. Ezehiya je bil močno kaznovan, ker je babilonskim poslancem pokazal svoje zaklade. Ne kaži drugim dobrega, kar delaš, in ne išči hvale od ljudi, ako nočeš, da te Bog graja ko ničemernega in prevzetnega človeka. Ne išči na tem svetu plačila za dobra dela, ako nočeš zgubiti plačila večnega življenja. Glej, da ti kesneje ne poreče pravični sodnik: „Prejel si vže plačilo svoje.“

Ne išči odobrenja pri ljudeh, ker ni svetna pohvala ničvredna, ako te obtožuje slaba vest. Ako se ne boš ogibal posvetne hvale, se boš kmalu goljufal in zgubil vse zasluženje dobrih del. Naj te ne razveseljuje in ne gane posvetna hvala in

¹⁾ Jakob. 1, 12.

naklonjenost mogočnih, ker vse, kar loči človeka od največje do-
brote je prazno in smertonosno. Ne oziraj se na besede, ker
svet človek bolj gleda na dela ko na besede. Gdor išče le be-
sede, naposled tudi drugega ne najde kaker besede, čednostno
djanje pa, v Bogu narejeno, bo tudi od samega Boga plačilo do-
bilo. Ako boš cenil svoje življenje po besedah ljudi, ne boš
nigdar prost in miren. Pravičen se ne meni za pohvalne besede,
temuž si prizadeva le Bogu dopasti.

Poverni se v svojo vest in tam boš videl, kakšen si, nam-
reč slab, grešen in blizu konca. Ob smertni uri se bo videlo,
kako prazna je posvetna hvala. Ne želi, da bi ljudje o tebi do-
bro govorili, ker se sè slepimi pohvalami slavohlepneži goljufajo.

Veselje, katero nima podlage v pravi in čisti vesti, je
prazno. Kaker se zlato čisti v ognju, tako se tudi človek skuša
v ustih hvalečih. Zlato se očisti v peči, in kar ni zlato, se spre-
meni v dim; tako tudi čednost, ketera gre skozi peč hvale, ako
ni prava, zgori in se vniči. Ako je pa prava, raste ob enem
s hvalo. Ako iščeš pohvalo od ljudi, čednost beži od tebe, ako
se prevzemeš zavoljo posvetne pohvale, pa čednost od sebe podiš.
Babilonci so glazbo poslušali in kip molili: slavohlepen človek
se klanja kipu greha.

Izraeljci so našli črve v mani, katero so hoteli hraniti za
drugi dan; samo tista, katero so nabirali za soboto, Gospodov
dan, je ostala nepokvarjena. Pod dnevi tjedna se razume sedanji
čas. Vse dobro, kar v tem času storiš, zato da bi te ljudje
hvalili, se spridi in vniči; kar pa storiš, da bo enkrat očitno na
praznik večne slave, se bo takrat pokazalo prav dobro in zado-
bilo bo svoje plačilo. Hrani torej dobro, kar delaš za soboto
večne slave. Tudi je vказal Bog, da se žgavni oltar ne
naredi iz gladkih, temuč iz neobdelanih kamenov, ter s tem
hotel pokazati, da ne delaj dobrega zato, da bi te ljudje hvalili,
temuč da bi tako njemu čast izkazal. Saj se kamen ne gladi
za drugo kaker zato, da se sveti. Varuj se delati dobro zavolj
ljudi. Prizadevaj si edino Bogu dopasti in njemu služiti, in ogi-
baj se prazne hyale, ako nočeš biti hinavec.

VI. O slavohlepnosti.

Sveto pismo pravi: „Daj slavo Gospodu Bogu Izraeljeve-
mu.“ Bog si prideržuje slavo dobrega dela, ker je on njega
poglavitni začetnik in vzrok. Varuj se prisvojiti si slavo, ke-

tero hoče Bog za se, kaker sam govori: „Moje slave ne bom dal nobenemu.“ Slavohlepnost je veliko zlo, in mnogo škodi požnemu človeku.

S tvojimi dobrimi deli naj se poveličuje Bog in ne človek, slabo orodje milosti njegove. Gospod pravi: „Kaj se bo morda sekira hvalila proti tistemu, kateri ž njo seče? ali se bo žaga vzdignila proti tistemu, kateri ž njo žaga?“ Orodje se ne hvali, temuč mojster, kateri je storil izverstno delo. Ako ti kaj dobrega storiš, pomisli da si le orodje v božjih rokah. Zato se varuj vkrasti Bogu slavo, ketera mu gre. Potem ko je sv. Pavel napisal velika dela, ketera je storil, pravi: „Ne jaz sam, temuč božja milost z meno.“ Tistih štirindvajset starčkov v skrivnem razodevenju je vzelo z glave krone ter položilo pred Jagnje; stori tudi ti tako, deni slavo dobrih del pred Kristusa, ter reci s psalmistom: „Ne nam, o Gospod, ne nam, temveč svojemu imenu daj slavo.“ In z Izaijem: „Vsa naša dela si storil ti, o Gospod.“

„Kaj imaš, kar nisi prejel?“ Ako pogledaš v preteklost, najdeš precej dosti reči, ketere ti delajo erdečico; ako pomisliš na sedanost, vidiš precej, da si obdan od brezštevilnih nevarnosti v tem pregnanstvu; ako se pa ozreš v prihodnost, te mora strah obiti, ker te čaka sodba božja. Oh koliko bolj se moraš v tej solzni dolini bati, kaker pa prazno se veseliti, ker ne veš, ali so Bogu dopadljiva tvoja dela, in koliko časa boš ostal stanovit v njih. Apostelj pravi, da gđor stoji naj gleda da ne pade. Ako se prevzameš zavoljo milosti dane ti od Boga, jo boš zgubil. Psalmist je rekel: „V obilnosti svoji sem rekel: ne bom se genil na veke“, ali ker se je hvalil, je padel, zato tudi pravi: „Obernil si svoje obličje od mene, in zbegal sem se.“

Ako storiš kaj dobrega, to je od Boga; kaj se toraj poveličuješ z dobrim, katero ni tvoje? Device s praznimi posodami, iščoče ničemernost in zunanjo slavo tega sveta, so brezpametne. Ako angelji v nebesih, od Boga toliko vzvišani, delajo vse v čast božjo, koliko bolj se mora vbogi in vmerjoči človek ponižati in od sebe odganjati vsako misel na prazno posvetno pohvalo. Uči se, o slabi človek, od serca ponižen biti, za to da dobiš milost, katero so slabi angelji zaradi ničemernosti in napuha, zgubili!

VII. O zaničevanju prazne hvale.

„Gđor se hvali, naj se hvali v Gospodu“ pravi apostelj. Ne hvali se v dobrih delih, ker vsa hvala služabnika božjega

mora biti v Bogu samem. Ako želiš prejeti od Gospoda večo milost, zaničuj prazno slavo tega sveta. Koliker bolj napreduješ v pobožnosti, toliko bolj se moraš varovati pred prazno hvalo. Sicer pa, kaj so tvoja dobra dela v primeru z dobrimi deli svetnikov? Ako primeriš kako belo stvar snegu, se ti bo črna zdela. Tako boš tudi, ako pomisliš na vse, kar so preterpeli svetniki, in na njih velikansko spokornost. precej spoznal svojo malenkost. O spoznaj svojo slabost in malovrednost, in prazna hvala te bo precej zapustila.

Naj te prazna hvala ne gane na dobra dela, niti ne upaj plačila od ljudi. Mlinski kamen se ne verti in ne melje, ako ga veter ali voda ne goni : tako jih je tudi mnogo takih, kateri ne bi delali „moke“ dobrih del, ako jih ne bi na to gnala voda ali veter prazne hvale. Ako delaš kaj dobrega samo zaradi prazne hvale, boš zgubil plačilo dobrih del. Sicer pa, ako vse, kar zapovedi vkažejo, izpolnjuješ, zakaj se boš šopiril? Gospod pravi : „Keder boste storili vse, kar je vam zapoveda nega, recite: nevredni hlapci smo! Tudi ako zmirom Bogu služiš, imej se vender za nevrednega. Saj, ako dobro pomisliš, Boga vender večkrat ražališ. Samo takrat boš vse storil, keder boš mislil, da nič ne storiš.

Ne vničuj sadu svojega dela, in ne prelivaj zastonj svojega potu. Bog vže dobro in bolje od tebe pozna, kaj delaš in kako plačilo si zaslužil. Saj, ako daš „ednemu najmanjših“ kozarec hladne vode, ne boš izgubil plačila pred Bogom. Kaj se boš torej hvalil! Kaj ne veš, da te potemtakem Bog ne bo hvalil? Imej se za brezkoristnega in Bog te bo štel mej koristne in popolne : ako se boš pa sam hvalil, te bo on zaverigel, akoravno se je prej zdelo da zaslužiš hvalo. Ako se boš imel za brezkoristnega, boš postal precej koristen, akoravno si bil grešnik. Pozabil si na grehe, katerih ne bi smel pozabiti, zakaj pa ne pozabiš na dobro, na čednosti? Vedi, da, gdor pozabi na dobro, kar je storil, hrani velik zaklad. Svetniki so se na vso moč trudili, da bi imeli v vednem spominu prejšnje grehe, in zato so bili tudi ponižni. Farizej se je pa zgubil, ker se je hvalil, akoravno se je zdelo, da tako Boga hvali. Ako se boš tudi ti po njegovem zgledu hvalil, boš ostuden v božjih očeh in zaničevan od ljudi. Ako hočeš, da bo vse, kar delaš, izverstno, ne misli, da je tako, ker tako gotovo ne bo izverstno. Bodi toraj vedno majhin pred Bogom, in zadobil boš od njega velike milosti.

VIII. 0 ničemernosti

tistih, ki hočejo biti imenitni na tem svetu.

„Ne bodi prevzetan, temuč boj se.“ Rim. 11, 20. Ako želiš biti velik v nebesih, bodi majhin na zemlji. Poznal si dosti imenitnih in mogočnih, o katerih ni več spomina. Koliko jih je bilo v velicih časteh, ali zginili so kaker dim, in zanje se nihče več ne briga. Vmerli so, in zdaj so drugi na njih imenitnih stopnjah, kateri se za nje ne menijo. Zakaj toliko hrepeniš, da bi drugim postal prednik? Zakaj hočeš biti velik na tem svetu? Kaj niso morda bili v tej časti drugi pred tabo? Kaj se zdaj svet na nje spominja? kaj ne mišliš na njih konec? Kar se je njim zgodilo, se bo tudi tebi, ker svet ni spremenil svoje stare navade. Pomisli, tako so ti postali imenitni, ali tudi od časti odpadli, in toliko večji je bil njih padec, koliker višje so se bili vspeli. Zdaj jih sè zemljo pokriva in po njihovih grobeh hodi tisti, keterega so oni v življenju zaničevali. Spomni se nadalje, da so imeli tisto čast, po kateri hrepeniš, drugi, katerih ne poznaš, in katerih se obeden več ne spominja, kaker da ne bi bili nigdar živeli. Njih trupla so se vže spremenila v prah in pepel. Oh, ne gledaj na sedanji, temuč na prihodnji čas! Ne ceni časti, katero ti svet ponuja, temuč glej na to, kar časti sledi. Vpri oči na to, kar bo sledilo po tem kratkem življenju, in zaničevajoč te skušnjave hudobnega duha in sveta, živi zadovoljen v tistem stanu, v katerega te je Bog poklical.

Ne misli, da boš Bogu bolj služil v višjem, kaker pa nižjem stanu, niti se pusti oslepiti misli, da boš tako mogel dosti več vbogajme dajati. Časti oslepijo posvetnjake. Imenitni zgubijo prostost, in si naložijo velike skerbi. Ako ti zdaj ne spolnuješ prav svojih dolžnosti, akoravno bolj prost, kako boš mogel potem skoraj oropan vsake prostosti, spolnjevati veliko večje dolžnosti visocega stanu? Ako ne moreš nositi malega bremena, kako boš nosil veliko? Ako te majhine skerbi odtegujejo od molitve in drugih pobožnih vaj, kakó se boš vsega dal Bogu, keder boš zakopan v tolikih opravilih in skerbah častnega stanu? Gdor ni vstani nositi malo, ne bo mogel nositi dosti. Gdor ni dober podložnik, tudi dober prednik ne bo.

Bodi prijatelj božji, ljubi vestno čistost, in vsega se Bogu izroči, in ako je On odločil, da postaneš visok, te bo vže On sam

povzdignil, ne da bi se ti za to brigal Bog nema potrebe tvójega truda. Bodi ponižen v svojih očeh, in ne čeni visoko te časti. Na koliker višjem kraju so drevesa, toliko bolj so izpostavljena vetrovom. Koliker višji stan, toliko nevarniši. V mreži se vlove velike ribe, male pa iz nje ujdejo. Zato ne bodi „velik,“ drugači se boš vjel v hudičevi mreži. Bodi zadovoljen s tistim stanom, v keterega te je Bog poklical, da si takó enkrat zaslužiš v nebesih sedež slave.

„Žlica medu“.

Dva častnika, stara tovariša, ketera sta služila v enem istem polku, sta se neki dan na cesti srečala. Ta dan je bil praznik, in eden od častnikov je ravno prišel iz cerkve, kjer je bil pri sv. obhajilu. „Kako ste prišli do tega, navajeni kaker jaz na vojaško službo, da greste tako pogostoma k sv. obhajilu?“ ga nagoyori tovariš. „Vprašate, kako? Prav naravno ali vender čudno. Jaz sem se spreobrnil po pridigarju, kateri mi ni nigdar govoril o veri — po moji ženi. Ona je bila pobožna, in ker sem jo v resnici ljubil, sem jo pustil v miru v njenem verskem prepričanju, akoravno nisem bil njenega mnenja. Ko dekleta je bila v več pobožnih bratovščinah in zmirom se je podpisavala: M a r i j i n o t r o k. Tema dvema besedama sem se jaz posmehaval, vender ste mi dopadle; sam ne vem, zakaj. Ko moja soproga je bila vsa za me, ostala je pa vender, kar je bila poprej, namreč pobožna, vestna; pridno je obiskavala cerkev, pa vender nisem mogel zapaziti, da bi bila pri tem zanemarjala svoje dolžnosti. Prav redko kedaj je govorila z menoj o Bogu, vender sem bral v njenih očeh, kar je v tem oziru mislila. Ako je iz slabe navade ušla iz mojih ust kaka kletvina, sem zapazil kako je precej obledela in večkrat so se prikazale tudi solze na njenem obrazu; in to je bilo vse, kar je ona od govorila mojim kletvam. Kmalu potem je pa njeno obličje postalo zopet prijazno, in celo še bolj ko prej. Ona mi ni nigdar rekla, da sem kaj hudega storil, ali spoznal sem to sam. Keder je molila zjutraj in zvečer v moji pričujočnosti, in tega ni nigdar opustila, je bila kaker zamaknjena. V teh slučajih bi bil tudi jaz večkrat pokleknul, ali nisem si upal. Keder se je vračala iz cerkve od sv. obhajila, se mi je zdela obdana od čistejšega,

nebeškega ozračja. In ravno tiste dneve (namreč keder je bila pri sv. obhajilu) je bila posebno vesela in ljubeznjiva. Za me je bila pravi angelj. Prepričen sem, da sem jo več ko enkrat vžalil, ali nigdar se ji ni poznalo razaljenje. In glej, po šestletnem takem pridiganju sem bil ves spremenjen in hrepenel ljubiti ti-stega dobrega Boga, keterega je ljubila moja seproga, in kateri jej je vlival v dušo pobožnost, ki sem jo potreboval v svojih ke-snejših letih. Sicer pa jaz sam nevem, kako sem prišel do tega hrepenenja; to pa vem, da sem šel ljubeznjivi soprogi naproti ke-der se je vračala iz cerkve, jo objel in ji rekel: Ivana, spremi me k svojemu spovedniku! Na to me ona do solz ginjena ob-jame rekoč: „O, saj sem vedela, da mi boš enkrat rekel te besede, saj sem v ta namen toliko molila! Hvala, prelepa hvala!“ In od tega časa — o, pridite nas raji, moj sta-ri tovariš, kaj kmalu obiskat, in prepričali se bode,te, kako sre-čno živiva!“

O sveta, Bogu dopadljiva ljubezujivost, ti si kaker rosa, ketera oživi ovenele cvetlice in jih olupša, ti si vonjava cvetli-ce razširjajoča se po vsej oklici, kjer cveteš. Prav je imel sv. Frančišek Saleški, ko te je imenoval: „žlica medu!“

(Iz francoske v nemško prestavljene knjižice „Pailletes d'or.“)

P. H. R.

Tomaž Kempčan.

Ime Kempčan si že večkrat slišal in, ako si star ud druž-be sv. Mohorja, si prejel od nje ene njegovih bukev, namreč „Hodi za Kristusom,“ in dasiravno ni bil duhovni sin sv. Fran-čiška, ne v prvem, ne v tretjem redu, vender mislim, da bom vstregel blagovoljnim bravcem Cvetja, ako jim povem nekoliko o njem.

Tomaž je bil rojen leta 1380 v tergu Kempen blizu mesta Kolina na Nemškem. Po rojstnem kraju mu pravimo Kempčan, pisal se je pa Hamerken (Betec ali kladivce). Njegovi stariši so bili sicer nizkega stanu, pa pošteni in pobožni, in dasiravno niso bili bogati, so ga dali vender v šolo. Učil se je pridno in pobožno živel, kak so ga eručili stariši in pa poštena in pobož-na ženska, ki ga je imela zastonj na stanovanju. Seznanil se je z dvema slovečima redovnikoma iz reda sv. Avgušтина, ketera sta ga podpirala in v dobrem vterjevala. V 20. letu je štopil v

red sv. Avgušтина regularnih kanonikov, ko se je prej dobro posvetoval in premišljeval, v kateri red bi stopil. Čez pet let je napravil sveto obljubo in se ž njo posvetil Bogu. V redu je ves gorel za čast in službo božjo, veliko je molil, premišljeval in se ostro zatajeval. Vender je bil lepega obnašanja in prijazen. V društvu je molčal in poslušal. Ako so se pogovarjali o posvetnih, rečeh se je delal, kaker da ne razume reči, o kateri govorijo. Naprošen je le takrat govoril, keder je vedel, da bo s tem koristil. Toliko rajši je pa govoril o svetih rečeh, ako so ga prosili. V jedi in pijači je bil zelo zmeren. Čez vse je ljubil sveto čistost in molitev. Pri skupnih molitvah je bil prvi, in zadnji je šel od molitve. Zopernosti in druge križe in nadloge je potrpelivo prenašal. Veliki grešniki so se mu zelo smilili, in kjer je le mogel, jih je izgovarjal; sam se sabo pa je bil oster. Najbolj je sovražil lenobo. Zato je vedno ali molil ali premišljeval, za pridige se pripravljaj ali pobožne bukve pisal¹⁾ ali pa prepisoval, s čemer se je živel že v šolah. V redu je Bogu služil in za čast božjo delal 71 let, dokler ga ni Bog čez 90 let starega poklical s tega sveta. V sluhu svetosti je vmerl 26. julija 1471. kaker predstojnik samostana na gori svete Neže v Niderlandih.

Tomaža Kempčana lahko posnemaš v mnogih rečeh, zlasti v zatajevanju jezika, kar ne bo prav nič škodilo tvojemu telesu, duši pa bo zelo koristilo, zakaj, z jezikom storijo ljudje naj več greha. Po njegovem zgledu rad in pobožno moli, premišluj in pridno prebiraj njegove bukve „Hodi za Jezusom“, posebno se pa vari lenobe. „Zakaj postopanje veliko hudega nauči“, pravi sv. Duh po modrem Sirahu, ono je studenec vsakega greha, zlasti nečistosti.

A.

¹⁾ Spisal je sledeče bukve v latinskem jeziku: *Sermones ad novitios*, *Sermones ad fratres*, *Conciones et meditationes*, *De imitatione Christi*, *Soliloquium animae*, *Hortulus rosarum*, *Vallis liliorum ad laudem Dei*, *pro solatio tribulatorum*, *De tribus tabernaculis*, *De disciplina claustralium*, *De fideli dispensatore*, *Hospitale pauperum*, *Dialogus novitiorum*, *Exercitia spiritualia*, *Alia exercitia spiritualia virtuosa viri religiosi*, *Doctrinale seu manuale iuvenum*, *De vera compunctione cordis*, *De solitudine et silentio*, *De recognitione propriae fragilitatis*, *Epitaphium breve seu enchiridion monachorum*, *Manuale pervulorum*, *De elevatione mentis ad inquirendum summum bonum*, *Alphabetum parvum monachi in schola Christi*, *Consolatio pauperum et infirmorum*, *Orationes piae*, *De mortificata vita pro Christo*, *De humilitate*, *De bona paucifica vita cum resignatione propria*, *Cantica spiritualia*, *De vita B. Lidewigis virginis* *Epistolae*.

Priporočilo v molitev.

Neka mati priporoča v pobožno molitev svojega bolnega sinu, da bi na priprošnjo preblazene Device Marije in sv. Antona Padovanskega zopet zadobil zdravje.

I. M. priporoča sebe za gorečo ljubezen do Jezusa in Marije, svojega očeta za spreobrnjenje, svoje tri sestre za pravo ljubezen do Boga.

Tretjerednica T. B. iz V., fare Rodik, priporoča v bratovsko molitev svojega že štiri mesce na očeh bolnega moža, da bi mu bilo pomagano na priprošnjo preblazene Device Marije, sv. Jožefa, sv. Antona in sv. Lucije.

Tretjerednica M. V., tudi iz V., se priporoča v bratovsko molitev za zdravje, ljubi mir v družini in spreobrnjenje sovražnikov po priprošnji ljube Device Marije, svetega Jožefa, sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega.

Neki duhovnik v pokoju za zdravje.

Prav posebno priporočamo v pobožno molitev za prihodnje leto tudi naše „Cvetje“, da bi ljubi Bog pomnožil, razsvetlil in podpiral te, ki ga bodo spisovali, da bi ga pisali vedno tako, kaker je njegova sveta volja, in da bi pomnožil, podpiral in obilno blagoslovil tudi tiste, ki ga bodo razširjevali in priporočali, da se mu namnoži število dobrih, blagovoljnih bravcev na tisoče in vsem obrodi v srcih obilo duhovnega sadu lepih čednosti, koristnih za to življenje in zaslužljivih za prihodnje.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Maribora, 3. grudna 1895.

V svoji hudi boleznì se spomnim na knjižico č. o. Nikolaja o čudoviti Materi milosti v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Bral sem v njej, da je zadobilo veliko bolnikov čudežno pomoč pri tej Materi Milosti. To me napolni z velikim zaupanjem do Marije. Z gorečo prošnjo se obrnem do nje, da mi sprosi ljubo zdravje, saj je ona zdravje bolnikov. Uslišala me je. Zato se ji tukaj javno iz srca zahvaljujem.

Duhovnik, 3. reda.

Nadalje naznanjajo svojo hvalo Bogu, Materi Božji in svetnikom, katerim so se priporočali za priprošnjo :

A. P. v Č. za veliko milost, ki jo je prejela pred dvema mesecema ; L. M. od Sv. Trojice za dobljeno pomoč ; St. P. v P. za ozdravljenje ; neka oseba iz Ljubljane za večkratno vslišanje ; R. A. za ozdravljenje obolelega gospodarja in neke domače živali ; J. G. od Sv. Benedikta za dvakratno ozdravljenje deteta ; J. M. za dobljeno službo ; P. S. F. za naglo pomoč v smertni nevarnosti, v kakeršni se je nahajal neko noč.

Sta'riši se sklanja nadalje: sta'rišè, v, sta'rišem, sta'riše, sta'riših, sta'riši. *) —

Te opazke h drugi sklanjbi bi vtegnile zadostovati. Kar morebiti kedo pogreša, bi se povedalo potem pri tretji, četrti in peti. Poglavitni razloček mej mojim in Valjavčevim naglaše-

(osebno ime). Nasproti pa nisem slišal: po,l'ž, temuč le: po,l'ž, po,l'ža, dasi kaže hervaščina ra ono. — Sto,l'p na Kranjskem ni domača beseda; zato ne vem, kako bi se izrekovala. Hervatje pravijo po Mažuraniču: stu'p, stu'pa, Serbi po Vuku: stu'p, stu'pa. Pervo bi dalo v kranjski slovenščini: sto,l'p, sto,l'pa', drugo: sto,l'p, sto,l'pa. Valjavcu in Pleteršniku je znana s poslednjim povdarkom menda iz vshodno štajerskega narečja, in ker se ž njim vjemata tudi ruski, bo no po pravici tako izgovarjali, ako se bo namreč dali odpraviti knjižna spaka: sto,l'j'p, sto,l'j'pa. — Ali se govori Bo,l'e ali Bo,l'ce, ne vem za trdno, dasiravno sem zadostokrat slišal to ime. Ker se pravi tudi Bue, Buea, kar je iz Bùe, Bùea in to iz: B,l'e, B,l'ea, menda je korenski zlog prvotno kratek in torej v obliki Bo,l'e po vrinenem o (iz u) raztegajen v ' po zgledu Tàr'st, Tàr'sta. Vender se je naredilo iz Bo,l'ea' lahko tudi: Bo,l'ea, kakor iz so,l'za: so,l'za. Torej Bo,l'ea' ali Bo,l'ca, imenovalnik: Bo,l'e! — Da je tako pisati: Bo,l'e, sem povedal na teh platnicah morebiti že več ko enkrat; ali seveda, kedo jih bere, kedo jim verjame? Ni davno kar sem videl to-le černo na belem: „**Ne Bólec ampak Bóvec**“, ali še krajše: Bèc. Kdor piše Blec in se podpisuje za Boščana, gotovo ni tam rojen. Dolinci in Kranjci pravijo Bečán, domačini pa se imenujejo Boščane. Ker odločujejo domačini, naj ostane njih trg Bóvec, če tudi spominja ime Bèc, kakor Plezzo in Flitsch, bolj na stari Ampletium, kakor pa Bóvec — Bez zamere, prosim! S tem dokazom bi se bilo prav tako lahko skusilo dokazati, da tudi blizu od vseh slovenskih pisateljev, razen morda tistega, ki je spisal Kolomonove bukve, nobeden ni bil rojen na Slovenskem, vsaj na avstrijskem ne, ker pišejo vsi: polh, volk, dolg, slovenski narod pa nikjer tako ne govori — sam, v Reziji na Laškem menda v dveh ali treh vasicah. Pa prav tam se izgovarja, kakor piše prof. Boduen de Kurtené v znani knjigi o rezijanskih govorih, razločno: Bo,l'e. Tudi ustno mi je gospod profesor za'erjeval pred nekaj leti, da se gotovo tako sliši Ne pa, seveda ne: Bolec, na suffiks ee tu ni misliti, c gre h korenu, vsaj za nã. Ako torej nekateri Rezijani še zdaj izgovarjajo Bo,l'e, s takim l kakor volk, pač ne moremo dvojiti, da so izgovarjali nekada to ime tudi ostali Slovenci z l, namreč s tistim l, kakor volk, dolg itd. In ke bi tudi ne imeli Rezijanov in njihovega l, da je bil prvotno l v tem imenu, zadosti jasno dokazujejo laška, italijanska in nemška oblika: Ampletium, Plezzo, Flitsch. Kedor ni popolnoma tujec v Jeruzalemu, ta iz teh oblik lahko sè vsò gotovostjo sklepa, da se je reklo nekda j po staroslovensko Blíc (izgovori blizu kakor Blòcè), kar se je potem skerčilo v Blc; l je bil prvotno čist ali srednji, ker je stal pred jasrim samoglasnikom, pa se je pozneje, ko se je namreč samoglasnik za njim zgubil, spremenil v terdi ali goltni: Btc; iz samoglasnega l se je ščasoma razvil o, torej iz Btc: Bo,c (= Bo,l'e), izgovori: Bouc, kakor iz p:n poln (= po,lu), izgovori: pou:n. Mogel je pa v raznih krajih tudi samoglasni l sam ostati (brez o) in v tem primeru se je spremenil v imenu Blc ne le v u: Bue, kakor se sploh spreminja v hervaščini, temuč še nadalje v ù: Bùe, in naposled v u: Bue. To more, komer je razumljivo, pisati tudi: Bèc, vender ne sme pozabiti, da ta è nima ničesar opraviti z ev Ampletium, Plezzo, in da bi v knjižni slovenščini Bèc za Bo,l'e toliko veljalo kolikor pèh za polh ali sèza za solza. Torej ne Bèc, ne Bóvec, ne Bólec, temuč edino le Bo,l'e! —]

*) Poleg: do gârma, do vârh'a se govori tudi: do gâr'ma, do vârh'a, kakor bi bil rodilnik brez predloga: gârma', vârh'a'.

*) Na Goriškem: sta'riši, sta'riših itd. Za duhoven je prav duho,v'nîl, -èga, ali pa duho,v'nik, -a.

zanjem, katerega se je deržal tudi Šuman v „Slov. slovnici za srednje šole“, je v množtv. rodilniku, ki ima po mojem sluhu v primerih kaker: hra'stò,v, bra'tò,v, jelé'nò,v, očé'tò,v itd. potisnjeni povdarek ', ne kaker piše Valjavec, potegnjenega '. Poslednji se sliši v dotičnih posesivnih adjektivih: bra'to,v, očé'to,v itd. Vzrok potisnjenega naglasa v rod. je prvotno dolgi poslednji zlog kaker v mestniku, in orodniku.

(Dalje prih.)

Novi slovar.

(Konec.)

Pl.: žu'pnik *das Weihnachtsbrot*; prav: žu'pnik (v Rib. ž ū pnik, povdarjeno torej ne kaker žu'pnik *Pfarrer*). Navratilovi opazki o etimologiji besede žu'pnik, ki jo navaja Pl. iz Mat. Let. 1885 str. 166, naj dostavim, da žu'pnik, kočevsko ž ü pling, to je „*Siebling*“, ni le *ein siebgrosses Brot*, temuč naravnost *ein in einem Sieb gebackenes Brot*.

Pl.: žu'pnišče; prav bi se moralo izgovarjati: žu'pnišče. -i'šče se povdarja le v besedah, ki so izpeljane iz takih, ki so nekelej končnice imele povdarjene ali jih imajo še zdaj: ognj'išče, kosišče, smetišče; pa: dé'telj'išče, čistišče, igra'lišče, uč'i'lišče (tako se povdarjajo poslednje tri v ruščini); tako bi bilo prav tudi: glé'dališče, pokopa'vališče (ne: gledišče, pokopališče).

Pl.: žvi'žgati; jaz sem slišal le žvi'žgati.

Pl.: devetdné'vnica *die Novenne*; prav: devé'tdné'vnica *Novene*. Pomota v poslednji besedi je iz „Cvetja“ prešla v slovar, kar mi je prav žal; v naslednjem zvezku sem jo bil popravil.

Pl.: lē'sčerba; jaz sem slišal: lē'sčerba.

Pl.: mejzób'an, bna *adj. dental* (gramm.) *Cc.* — Jaz sem rabil mejzób'an (tako bi se povdarjalo za *interdental*).

Pl. pogo'l'tati, a'm (nam. pogo'l'tati, a'm). — Jaz sem slišal le: pogo'l'tati, a'm.

Pl.: poklé'kniti, nem (nam. klé'knem). — Jaz sem slišal le: poklekni'ti ali poklé'knit, poklé'knem.

Obe poslednji besedi imate torej na svojem mestu prav naznanjen naglas, ki ga ni bilo treba popravljati v dodatkih. Dodati pa bi bilo mej drugim, kar mi je ravno na misel prišlo, prišli'k, -a, kedor se je iz druge vasi kam priženil, kaker se sliši n. pr. v Zálóžicah pri Peryačini na Goriškem. Omenjam pa to besedo zlasti, ker je nekako interesantna zaradi končnice in pa tudi lepša od prišleca, ki se v slovarjih navadno navaja.

Vabilo.

Prijazno vabimo še enkrat h prav obilni naročbi na prihodnji XV. tečaj „Cvetja“. Ob enem naznanjamo, da so dobiti izmej stariših letnikov še celi 1. (po 40 kr.), 12, 13, in 14. (po navadni ceni).

